

28 ta' Frar, 1959

Imhallas:—

Onor. Dr. W. Harding, K.M., B.Litt., LL.D.

Il-Pulizija

versus

Joseph Attard

Impjegat — Liċenzjament.

*Il-prinċipal irid ikollu ra'uni tafba b'ez ikun jista' jillikenzja lill-impjegat minghajr ma jagħtieh pre-avviż kif trid il-
liġi u fl-istess hin ma jinkorrix fis-sanzjoni preskritta mill-istess liġi.*

*Jekk l-aġir tal-impjegat jammonta, mhux għal sempliċi diżub-
bidjenza tal-ordni tal-prinċipal, imma għal imġieba li għib
hsara fil-persuna jew telf fin-negozju. u mhux b'inaffer-
tenza jew inkurja, imma deliberatament, b'ez l-impjegat
ikun jista' jehles aktar kmieni u jitlaq aktar malajr mix-
xogħol, huwa raguni tafba b'ez il-prinċipal jista' jillikenzja
li dak l-impjegat bla pre-avviż u minghajr ma jhallu l-
paga għal numru ta' gimgħat li tgħid il-liġi.*

*Huwa wkoll raguni tafba dik li l-impjegat bi kliemu jikkrea
b'hal kongura fost l-impjegati l-oħra, b'mod li tintraċċja l-
andament tan-negozju; għax dik l-imġieba għib bejn l-
impjegati speċi ta' konfossa li tirrendi ferm diffiċli lill-
prinċipal li jissoddisfa l-klijent.*

*Hu sewwa li l-impjegat jiġi trattat tajjeb u protett; imma hu
anki sewwa li l-impjegat, speċjalment għax imhallas taj-
jeb u għax protett, jagħmel anki hu d-dmir tiegħu, u jagħti
lill-prinċipal is-servizz tiegħu "effiċjenti u leali".*

Il-Qorti:— Rat l-imputazzjoni miġjuba mill-Pulizija quddiem il-Qorti Kriminali tal-Maġistrati ta' Malta kontra l-imputat fuq talba tad-Direttur tal-Emigrazzjoni, Xogħol u Għajjuna Soċjali, talli fit-18 ta' Lulju 1958, u fi żmien qabel, f'tas-Sliema, ta s-sensja lil Carmelina Debattista (li qabel kienet Carmelina Sciberras), li kienet taħdem miegħu għal żmien ta' aktar minn sentejn, mingħajr ma taħa ż-żmien meħtieġ, jiġifieri l-avviż ta' erbgha ġimghat, u naqas li jhallas lill-istess Carmelina Sciberras (il-lum Debattista) s-somma ta' £8. 8. 6 li kellha titħallas lilha għall-imsemmi perijodu, jiġifieri erbgha ġimghat;

Il-Prosekuzzjoni talbet ukoll li l-Qorti joghġobha torndna lil Joseph Attard li jhallas lill-imsemmija Carmelina Sciberras (il-lum Debattista) is-somma ta' £8.8.6, li tirrappreżenta paga tal-imsemmi perijodu, jiġifieri erbgha ġimghat;

Rat is-sentenza ta' dik il-Qorti tat-8 ta' Jannar 1959, li biha sabitu ħati u kkundannatu £5 multa, u kkundannatu jhallas £8. 8. 6 paga għall-perijodu msemmi fiċ-ċitazzjoni;

Rat ir-rikors tal-imputat, li bih interpona appell mis-sentenza fuq imsemmija, u talab li tiġi revokata u li hu jiġi liberat;

Trattat l-appell;

Ikkunsidrat;

L-appellant qiegħed jallega li hu lliċenzja lil Carmelina Sciberras in-Debattista għal raġuni tajba u suffiċjenti, u li għalhekk ma kienx tenut għal ebda pre-avviż;

Dawn ir-raġunijiet, hekk allegati, huma tlieta:— (a) L-inċident tal-vevtrina imsemmi minn mart l-appellant fix-xhieda tagħha; (b) l-inċident tad-"dryer"; (c) l-inċident tal-kliem li l-imsemmija Sciberras in-Debattista tista' qalet lill-impjegata l-oħra Carmela Balzan;

Dwar l-ewwel inċident, bl-implikazzjoni tiegħu li l-

impjegata in kwistjoni fethet vetrina tan-negozju tal-appellant bla ma kien imissha, u hadet xi haga missha, dan ma jrritultax;

Dwar it-tieni, mill-kumplex tal-provi l-Qorti hi soddisfatta li din l-impjegata, li dwarha hemm din il-kawza, kuntrarjament għall-istruzzjonijiet ta' mart l-appellant, li tid-dirigi dan in-negozju ta' "hair-dressing" tan-nisa, u bi nsara potenzjali tal-klijenta li tkun, għamlet id-"dryer" "full on", minflok fuq il-"medium", sabiex thaffef halli tohrog mix-xogħol;

Dwar it-tielet incident, il-Qorti hi wkoll soddisfatta mill-"assieme" tal-provi li din l-istess impjegata "de qua", meta giet redargwita minn impjegata oħra dwar dan l-incident, qatilha, in riferenza għall-incident, "għax ahna l-lavranti naqbu għal xulxin, u li tara u li tisma titkellem xejn";

Fl-*fehma* tal-Qorti, it-tieni u t-tielet incident huma raguni tajba u suffiċjenti. Kwantu għat-tieni, hu ċar li, jekk lill-klijenta li qegħda tkun trattata tiġi applikata bid-"dryer" elettriku shana eċċessiva, partikolarment fis-sajf, u bil-voltaġġ qawwi l-għid, dan jista' jkun ta' preġudizzju, anki serju; u incident simili jista' jnaqqas sensibbilment il-klijentela tan-negozju, bi nsara tal-appellant. Din kienet, għalhekk, mhux sempliċi diubbidjenza tal-ordni tal-prinċipal, imma mgieba li ggħib "nsara fil-persuna" u "telf tan-negozju", motivata, di pjù, mhux b'inavvertenza jew inkurja, imma magħmula deliberatament biex din l-impjegata tista' titlaq malajr mix-xogħol;

Kwantu għat-tielet incident, anki dan, fl-*fehma* tal-Qorti, jikkostitwixxi raguni tajba u suffiċjenti. L-impjegata "de qua", bil-kliem tagħha fuq rriportati, kienet qegħda tikkrea, għad-dannu tal-prinċipal, dik li tissejjaħ "a conspiracy of silence", b'mod li tintralcja l-andament tan-negozju; għaliex iggħib bejn l-impjegati speċi ta' konfossa li tirrendi ferm diffiċli lill-prinċipal li jissoddisfa lill-klijenti. Ma għandux jintnesa li, fil-każ ta' dan in-negozju ta' "hair-dressing" tan-nisa, kull klijent ta' tiġi moqdiya

minn impjegata direttament; u jekk id-diversi mpjegati, bhala effett tat-tixwix bejniethom, u billi jiffacilitaw u jahbu l-irregolaritajiet ta' xulxin, ma jaqdux sewwa lid-diversi klienti li huma jattendu, hu faċli li, fi ftit zmien, negozju jiġi rvinat. Hu sewwa li l-impjegat jiġi mhallas tajjeb u protett, imma hu anki sewwa li l-impjegat, speċjalment għax imhallas tajjeb u għax protett, jagħmel anki hu d-dmir tiegħu u jagħti lill-prinċipal is-servizz tiegħu "effiċjenti u leali". Il-Baudry-Lacantinerie — Tratt. Teor. Prat. Dto. Civ., Vol. Locaz. II, Parte I, p. 626, jagħti bhala kawża ġusta ta' liċenzjament dik meta l-impjegat hu "causa di turbamento", u jiċċita in nota deċiżjonijiet in propożitu tat-Tribunali Franciżi. U fil-Coen, Rep. Giurisprudenza, hemm riportata deċiżjoni tal-Qorti ta' Milan, fejn ġie kunsidrat kawża ġusta ta' liċenzjament il-fatt ta' impjegat li juri oppożizzjoni jew ostilità għan-negozju fejn hu mpjegat (voce. Locaz. para. 517); u deċiżjoni oħra tal-Kassazzjoni ta' Ruma, fejn il-fatt ta' impjegat li bl-imġieba tiegħu mhux leali, u b'attijiet kuntrarji għall-interessi tal-prinċipal jarrekalu hsara, ġie ritenut kawża adegwata ta' liċenzjament bla indenniz (para. 518 idem). U appuntu din l-impjegata, bl-imġieba tagħha kif hemm fit-tieni u t-tielet inċident "supra", uriet li hi kienet ostili għan-negozju; u dippju l-attijiet tagħha kienu tali li jistgħu jagħmlu hsara fiżika lill-klijenti, u per konsegwenza telf serju ta' klientela lin-negozju;

Ghandu jingħad li l-"Enforcement Officer" tad-dipartimento ma kellux alternattiva hliet li jipproċedi, għaliex hu ma kellux quddiemu l-fatti kif jistgħu jirrizultaw fi proċess u dibattitu tal-Qorti;

Għal dawn ir-raġunijiet tiddeċidi billi tilqa' l-appell, tirrevoka s-sentenza appellata, tiddikjara l-imputat mhux hat!, u tordna li jiġi liberat.